

Muzica la Braşov

Trei artişti de prim plan ai Braşovului din acei ce pot fi oricînd şi mult dincolo de oraşul lor, un just titlu de mîndrie românesc, au sporit cu strălucire zestrea de concerte a ultimelor săptămîni ale anului.

Incep înscrierea lor în cronică prin cele două apariţii pe estrade ale sopranei Ana Nigrim, interpretă lirică de alese şi multiple valenţe stilistice ca şi de o deosebită calitate vocală. Într-un ciclu de lieduri de Schumann, în pagini de Gh. Dima şi în cele cinci cîntece greceşti de Maurice Ravel, Ana Nigrim a unit pătrunderii şi comunicării superioare a unor opere atît de felurite darul rar şi atît de preţios de a găsi în fiecare clipă accentul spontanei lor retrairi, apanaj al veritabilului artist.

Baritonul Paul Nicolaescu a prilejuit deopotrivă atît în cadrul simfonic cît şi în recital o elocinţă deosebită în caracterizări muzicale şi în reliefare de sens a mesajului textelor, susţinute de un glas viguros şi sigur.

A fost aplaudat în lieduri de Beethoven, balade de Gh. Dima şi în poemul de intense şi complexe exigenţe, *Stăpînul* de Gh. Dumitrescu, încercare interpretativă de amploare, impresionant biruită de artist.

În recital, ambii cîntăreţi şi-au asigurat colaborarea pianistică de încercată măiestrie a lui Liviu Theodor Teclu. Continuînd acum calea acestei cronici, trecute pe la tărîmul registrelor sonore acute şi apoi semigrave, se ajunge la concertul de contrabas al lui Wolfgang Gütler. Cuvinte ca „mare performanţă“, „fenomen“, „tehnică infailibilă“, pot fi termeni care ar măguli pe mulţi concertişti. La adresa lui Gütler, ar deveni însă aproape derizorii. Jocul acestui tînăr solist e cu totul altceva. E mai ales o cascadă de muzică, o ilustrare neaşteptată a reinventării contrabasului, explorarea îndrăzneată şi pasionantă a celor mai de nebanuit posibilităţi latente ale vechiului şi năpăstuitului colos al corzilor. Arareori şi în chip mult mai limitativ, mai fusese trezit din somnolenţă de un Nanni, un Josef Prunner sau un Kussevički.

Acum şi-a părăsit surghiunul în mod mult mai manifest şi cu cît de frenetică bucurie!

În clasici, tonul lui Gütler e cald, amplu, pur, într-o manieră care ar putea fi invidiată de mulţi celişti; fraza e mlădioasă şi expresivă, desfăşurîndu-se grav şi liniştit şi n-ar putea face bănuite în compoziţii de năstrușnică fantezie contemporană, furtunile de *pizzicatti*, de armonice volante, de iureşuri de arcuş ale artistului, sugerînd uneori o adevărată orchestră de contrabaşi dezlănțuiți.

Artiști ca Wolfgang Gütler sînt din aceia ce pot stimula și creația ispitind pe compozitori să scrie pentru un instrument dintr-o dată intrat într-o emancipare ce le descoperă perspective incredibile.

Concertul a fost acompaniat optim de pianistul Horia Cristian care și-a dat și un remarcabil concurs la o improvizație în doi, îndelung ovaționată.

Ca întotdeauna, Filarmonica Gh. Dima a pus în lumină lucrări românești. Acestea au fost: *În lumea copiilor* de Achim Stoia (dirijor Mircea Lucescu), *Dixtuor ritmic* de Dumitru Bughici, evocare abil simfonizată a unora din năzdrăvaniile ritmice, timbrice și improvizationiste ale jazz-ului, (soliștii s-au comportat foarte izbutit; s-au remarcat în special Alexandru Stoiadin — baterie și Nagy Zoltan — clarinet) și *Proverbe și ghicitori* de Mihai Moldovan (ingenioasă, sprintară și originală) cu concursul foarte bunului cor al Facultății de Muzică din Braşov.

O mențiune specială e cu totul cuvenită primei audiții a *Concertului pentru orchestră* de Bella Bartok, în care dirijor și orchestră s-au întrecut în prezentarea acestei capodopere publicului braşovean, răspundere extrem de serioasă, satisfăcută cu un succes memorabil din punct de vedere al reușitei muzicale și constituind una din cele mai însemnate realizări ale stagiunii. (La pupitru Ionescu Galați).

Doi din cei mai proeminenți și mai larg recunoscuți soliști români au fost oaspeții concertelor aceleiași orchestre: violonistul Ștefan Ruha într-o operă capitală din literatura universală, *Concertul de J. Brahms*, în care este incontestabil, ca în atîtea alte compoziții de seamă, din repertoriul său, un autentic solist de valoare internațională, ce se ascultă cu vic emoție, (în bis o piesă pentru vioară singură, intens inspirată, a lui Ernest Bloch); în *Concertul al doilea* de Liszt, admirabila pianistă Sofia Cosma, care a entuziasmat întreaga sală. Deși stăpînind marea bravură a tastelor cu autoritară măiestrie, artista face ușor uitat acest privilegiu cert prin chipul în care lasă muzica să vorbească celor care o iubesc.

Piese în „bis“ din Chopin (*Vals*) Brahms (*Intermezzo*) și Kabalevski, (o interesantă pagină de virtuoșitate) au răspuns rechemărilor insistente ale asistenței.

Acompaniamentul simfonic asigurat cu mină expertă, degajat și corsat în același timp, de Emanoil Elenescu, s-a făcut unanim prețuit.

Sub conducerea dirijorului Mircea Lucescu, care i-a creat condiții de însoțire excelente, a putut fi ascultată la Filarmonică violonista de abia 15 ani, Mihaela Martin, a cărei accentuată energie ritmică și dexteritate instrumentală neșovăitoare i-au permis să-și valorifice categoric dezvoltarea timpurie a talentului său mulțumită căruia a cules, încă din anii trecuți, două din cele mai însemnate premii ce-au fost instituite, la Suceava și București, pentru elevii de frunte ai școlilor de muzică.

ROMEO ALEXANDRESCU